

TEMAPLAN FOR NÆRING

Utviklingskraft for fremtidig vekst i Sigdal

Sigdal kommune

*Målet er å gjøre
Sigdal attraktiv for
næringsvirksomhet*

Forord

Denne «Temaplan for Næring» er utarbeidet av Sigdal Utvikling AS på oppdrag fra Sigdal kommune. Planen er forsøkt laget kortfattet og konkret, slik at næringslivsaktører i Sigdal – og Sigdal kommune – kan bruke den aktivt.

Målet er å gjøre Sigdal attraktiv for næringsvirksomhet og skille kommunen positivt ut sammenlignet med andre kommuner. Helst bør kommunen bli så attraktiv at det medfører økt aktivitet og en viss befolkningsøkning. For å få til dette må kommunen kunne skille seg ut på en positiv måte sammenlignet med «konkurrerende kommuner».

Temaplan for næring ble enstemmig vedtatt i kommunestyremøte 12.12.2024.

Sigdal er en liten distriktskommune med nærhet til store befolkningsområder.

Kommunen har et stort antall hytter/ fritidsboliger, spesielt i Norefjell-området.

Sysselsettingen i industri og bygg & anlegg er høyere enn i offentlig sektor.

Kommunens tilgang på arbeidskraft har vært begrenset.

Sigdal har vært hjemsted for noen av landets mest kjente kunstnere.

Sterk lokal gründerkultur.

Sigdal er kjent for sitt vakre landskap. Merkevaren Sigdal er kjent – uten at den er knyttet til kommunen.

Kommunen opererer under flere faner: Sigdal – Kunstnerdalen – Norefjell (via Visit Norefjell).

Utviklingskraft i Sigdal – for fremtidig vekst

Sigdal har flere faktorer som gir kommunen god utviklingskraft i årene som kommer. De viktigste kan oppsummeres slik:

Besøksnæringen

Besøksnæringen vil være en vesentlig drivkraft for vekst. Den globale oppvarmingen gjør Norge stadig mer attraktivt som internasjonalt reisemål. Den grønne omstillingen blir en motor – og en nødvendighet. Samhandling i Norefjell-området vil styrke næringen.

Attraktive sentrum

Utvikling av attraktive sentrum er viktig. Enhetlig byggeskikk, kvalitet og en helhetlig tankegang vil forsterke kraften i utviklingen. Det er avgjørende å få til drivkraft i arbeidet med sentrumsutviklingen. Dette krever samarbeid mellom kommunen og private aktører. Kommunens rolle som arealeier i sentrumsområdene, bør utredes for effektivt å kunne bidra til utviklingen.

*kk, Louis Roederer i kolde sølvbøtter.
i drakk av brede krystallbegere.
Vi spiste, vi ble mette. "*

Edv. Munch og Chr. Skredsvig
Café de Paris Monte-Carlo, 1892

I Sigdal kan vi skapa noe sammen

Helhetsinntrykket

Helhetsinntrykket av Sigdal blir stadig viktigere. Selv om landskapet Sigdal er en vakker dal, er dette ikke unikt. Menneskelige tiltak må støtte opp under det vakre landskapet. Samhandling, og en helhetlig tilnærming for å fremheve det vakre og redusere det som skjemma, er nødvendig.

Samlet næringsliv

Et næringsliv som kan opptre samlet, er også en viktig faktor. Primærnæringene har stor betydning for kommunen, samtidig som Sigdal har en sterk industritradisjon. Bygg- og anleggssektoren spiller en sentral rolle. Samlet danner disse sektorene en solid base for videre vekst og utvikling i Sigdal.

Næringsplanen bygger på nasjonale og internasjonale rammer

I den kommende perioden må vi være spesielt oppmerksomme på alminnelige samfunnsmessige drivkrefter, særlig i forhold til klima og naturmangfold.

Disse områdene er allerede sterkt vektlagt i statlige bestemmelser og internasjonale forpliktelser, og flere bestemmelser på området er ventet. For næringsutviklingen i Sigdal er det viktig å merke seg at det forventes en mindre befolkningsutvikling i distriktene sammenlignet med byene. Derfor må vi øke både bostedsattraktiviteten og besøksattraktiviteten. Sammen danner disse grunnlaget for fremtidig næringsvekst. De samfunnsmessige rammene og drivkreftene gir både muligheter og begrensninger og øker kravene til kreativitet og kompetanse. Disse kan oppsummeres slik:

Klima og naturmangfold

Klimaendringer krever grønn omstilling, som både er nødvendig og er en drivkraft for utviklingen. For å møte denne utfordringen må vi iverksette tiltak som reduserer klimagassutslipp og fremmer bærekraftige og sirkulære energikilder. Samtidig må vi ivareta naturmangfoldet ved å beskytte og bevare våre naturressurser gjennom målrettede bevaringsstrategier.

Bærekraftige samfunn

Det er avgjørende å bygge bærekraftige samfunn som kan tilpasses fremtidige miljømessige og sosiale utfordringer. Derfor må vi utvikle infrastruktur som støtter en bærekraftig livsstil, reduserer avfall og forurensning, og fremmer sosial inkludering og rettferdighet. Bærekraftig samfunnsbygging vil også styrke den lokale økonomien ved å skape nye og grønnere arbeidsplasser.

Demografiske utfordringer

Norge står overfor en forventet, fortsatt befolkningsnedgang i distriktene. For å motvirke denne trenden i Sigdal må vi øke bostedsattraktiviteten sammen med besøksattraktiviteten. Dette krever at vi klarer å forbedre lokale tjenester, skape attraktive bo- og arbeidsmuligheter, og utvikle infrastruktur som gjør det attraktivt for både innbyggere og besøkende.

Statlige og internasjonale rammer

Lokale strategier må følge statlige bestemmelser og internasjonale forpliktelser, spesielt de som omhandler klima (f.eks. Parisavtalen), bærekraft (FNs bærekraftsmål) og naturvern (Montreal-protokollen). Å sikre samsvar med disse rammene vil ikke bare bidra til en mer bærekraftig utvikling, men også styrke Sigdal sin posisjon og profil som en ansvarlig og fremtidsrettet kommune.

Samarbeid og regional utvikling

Samhandling med regionale aktører i Norefjell-området innenfor prioriterte satsningsområder, og med Kongsbergregionen på et mer overordnet nivå, kan styrke det lokale næringslivet og gjøre Sigdal mer attraktiv for både bosetting og besøk. Dette krever å utvikle felles strategier, dele ressurser og kompetanse, og gjennomføre koordinerte tiltak.

Teknologi og sirkularitet

Teknologi, inklusive energiteknologi, og sirkularitet, både gjenbruk av ting og resirkulering av materialer, vil være de viktigste, fremtidige tekniske driverne i næringsutviklingen. Bedrifter som blir vellykket på disse områdene, vil ha mer bærekraftige og effektive løsninger i møte med fremtidens utfordringer.

Hvordan legge til rette for næringsvekst og bostedsattraktivitet

Disse to målsetningene bør ikke sees hver for seg. Dersom de behandles som «siamesiske tvillinger», vil de gjensidig kunne forsterke hverandre: Vekst i næringsvirksomhet vil gjøre det mer attraktivt å bosette seg – og omvendt. Planen er derfor laget på grunnlag av disse forutsetningene:

Vårt mål er å gjøre det enkelt for bedrifter å etablere seg og vokse i Sigdal

Vi vil bygge videre på eksisterende nærings- og infrastruktur

Vår strategi er å videreutvikle det vi har, for å skape en enda mer solid basis for fremtidig vekst. Det betyr investeringer i teknologi, oppgradering av eksisterende anlegg og støtte til lokale bedrifter for å sikre at de kan operere effektivt og konkurransedyktig.

Vi vil prioritere fokusområder

Vi vil identifisere og prioritere de fokusområdene som har størst mulighet for vekst. Områdene er utvalgt basert på deres evne til å skape økonomisk aktivitet, skape arbeidsplasser og bidra til at Sigdal er et attraktivt sted å bo og jobbe.

Vi vil at næringslivsaktørene skal være drivkraften i veksten

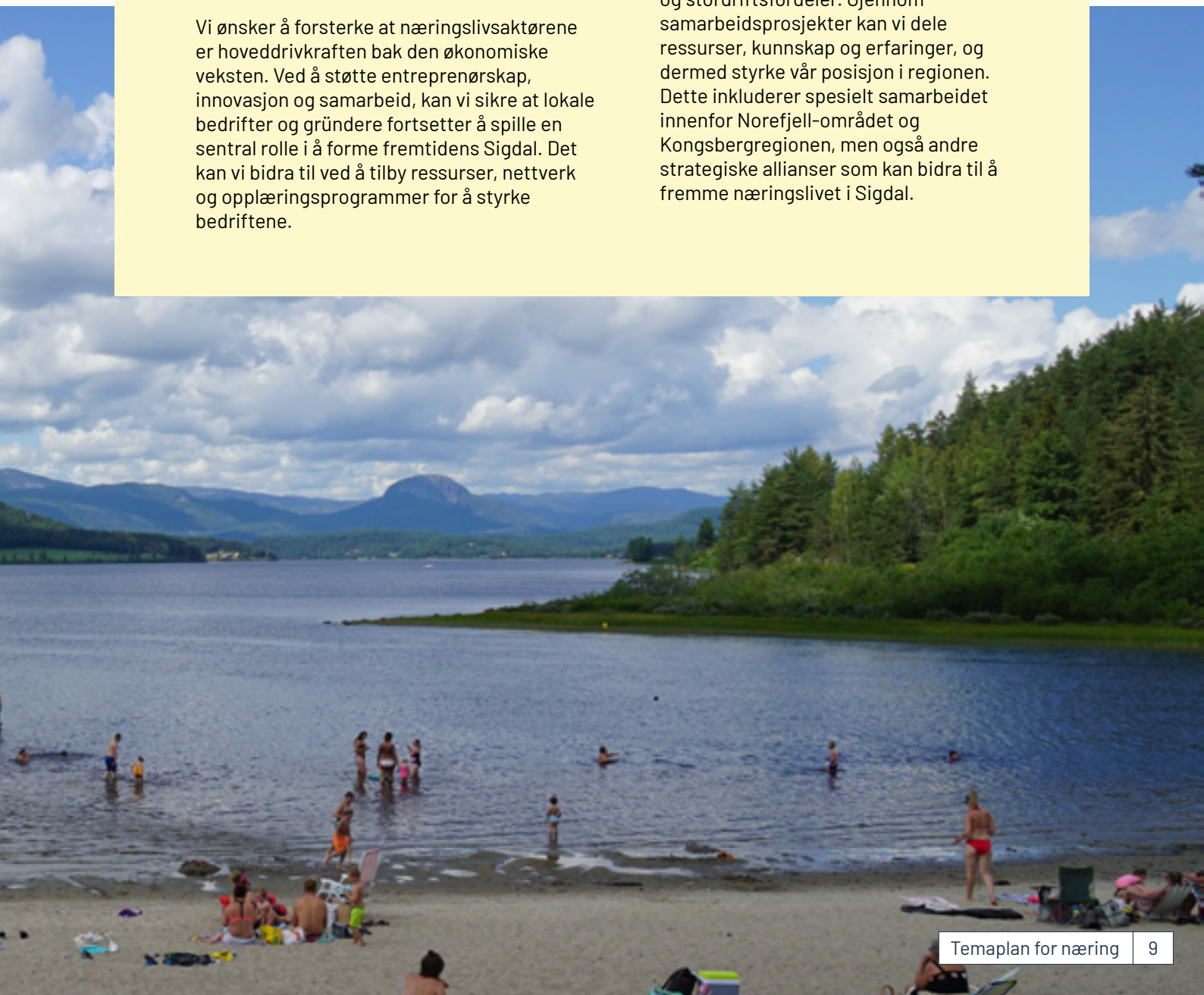
Vi ønsker å forsterke at næringslivsaktørene er hoveddrivkraften bak den økonomiske veksten. Ved å støtte entreprenørskap, innovasjon og samarbeid, kan vi sikre at lokale bedrifter og gründere fortsetter å spille en sentral rolle i å forme fremtidens Sigdal. Det kan vi bidra til ved å tilby ressurser, nettverk og opplæringsprogrammer for å styrke bedriftene.

Vi vil at kommunen skal være en aktiv tilrettelegger for ønsket vekst

Vi vil at kommunen skal være en proaktiv tilrettelegger for vekst i næringslivet. Dette betyr å skape støttende og fleksible rammer for regulering, fokusere på bærekraftige prosjekter og sikre at nødvendige ressurser og infrastruktur er på plass. Vårt mål er å gjøre det enkelt for bedrifter å etablere seg og vokse i Sigdal.

Vi vil bygge på og trekke fordel av etablerte regionale samarbeid

Vi vil bygge videre på eksisterende samarbeid med regionale partnere for å dra nytte av synergieffekter og stordriftsfordeler. Gjennom samarbeidsprosjekter kan vi dele ressurser, kunnskap og erfaringer, og dermed styrke vår posisjon i regionen. Dette inkluderer spesielt samarbeidet innenfor Norefjell-området og Kongsbergregionen, men også andre strategiske allianser som kan bidra til å fremme næringslivet i Sigdal.

Hovedmål og tiltak

Vi har konkludert med følgende prioriterte områder for fremtidige utvikling og vekst:

- 1 Bygg ut besøksnæringen.
- 2 Styrk og bygg ut de to sentrene, Prestfoss og Eggedal.
- 3 Bygg ut næringsparkene i Nedre Eggedal, Nerstad og Handelspark Prestfoss.
- 4 Aktiviser tilflyttede personer og personer som er utenfor arbeidslivet.
- 5 Forsterk fokuset på energi og digitalisering.

Dette betyr ikke at andre områder ikke er viktige, men at disse prioriterte områder er viktigst de nærmeste årene.

Besøksnæringen – utnytte potensialet for å skape mer næring

Investeringene knyttet til besøksnæringen i Sigdal har de seneste tiårene vært betydelige, både av infrastruktur og private hytter. Samtidig har investeringer i næringseiendom tilknyttet besøksnæringen vært begrenset. Den store og voksende besøksnæringen bør gi mer omfattende ringvirkninger.

Mål

1 Øke Sigdals attraktivitet både vinter og sommer. Vinterproduktet – tur- langrenn – på nasjonalt toppnivå	4 Videreutvikle det bærekraftige reisemålet – Norefjell
2 Utvikle nye besøks- og reiselivsprodukter vinter og sommer	5 Økt overnattingskapasitet i hele kommunen
3 Organisering av besøksnæringen – utvikle bedre samarbeidskultur	6 Lage kulturminneplan

Handlingsplan

Høyest prioritet:

- Opprette felles bookingløsning for overnatting og aktiviteter
- Utvikle servicenæring knyttet til utleie av fritidsboliger
- Etablere et forum, for besøks og reiselivsprodukter
- Enhetlig skilting, det skal være lett å finne til Sigdal, og rundt i Sigdal

Dernest:

- Øke tilbudet innen tilgang til natur, kunst, kultur, aktiviteter og arrangementer
 - *Via Ferrata – Andersnatten*
 - *Gjøre turstier tilgjengelig for sykkelturisme*
 - *Tilrettelegge for tidligløyper på snø*
 - *«Forleng» besøk ved Blaafarveværket til Sigdal*
 - *Økte åpningstider for kulturinstitusjonene*
- Gjøre tilgangen lettere av kulturlandskapet, høytjellsområdene, Trillemarka og «fjordområdene»
 - *Tilrettelegging: digitalisering, kartlegging og markedsføring*
- Øke verdiskapning innen jord og skog med fokus på lokal produktutvikling rettet mot besøksnæringen
 - *Lokale matvarer*
 - *Møteplasser for ungdom/ «Inn på tunet»*
- Tilrettelegge for mobilitetstiltak til, fra og på reisemålet
- Bolig for sesongarbeidere og mulighet for prøvebo
- Lage en kulturminneplan som kan hjelpe befolkningen, næringslivet og kommunen til å få mer kunnskap om kulturminner i Sigdal. Hjelpe besøksnæringen til å kunne skape et godt og unikt tilbud.

Sentrumsutvikling for bo- og besøksattraktivitet

De siste tiårene har investeringene i kommunens sentrumsområder, Prestfoss og Eggedal sentrum, vært minimale. Dette har ført til mindre lokale ringvirkninger fra den økte mengden besøkende. Det er nødvendig å skape en utvikling som gjør begge tettstedene attraktive og som fører til økt bolyst.

Prestfoss – kommune sentrum

Mål

- 1 Utvikle et moderne kommunesentrum
- 2 Skape et sentrum som er attraktivt for å bo, besøke og drive næring

Handlingsplan

Høyest prioritet:

- Etablere Prestfoss Vel: forum av og for alle næringsdrivende, grunneiere og kommunen
- Identifisere forutsetningene som kan sikre et estetisk attraktivt sentrum

Dernest:

- Iverksette tiltak for å fjerne ikke tilfredsstillende bygningsmasse og tiltak
- Ivareta Sigdal sin historiefortelling slik at den forblir en sentral del videreutviklingen av det moderne kommunesentrumet
- Øke overnattingskapasitet i sentrumsnære områder
- Regulere og etablere handelspark i Prestfoss

Eggedal Fjellandsby

Hovedmål

- 1 Eggedal sentrum utvikles til Eggedal Fjellandsby med tilknytning til besøksnæringen

Handlingsplan

Høyest prioritet:

- Samle kommunen og aktuelle grunneiere om et program (Masterplan) som muliggjør investeringer i Eggedal Fjellandsby
- Kommunen river det nyervervede bygget og etablerer midlertidig parkeringsplass/park på området
- Identifiser hva som må til for å virkeliggjøre de viktigste, første tiltakene slik at sentrum kan fremstå attraktivt og med utbyggingsmuligheter

Dernest:

- Ivareta Eggedal sin historiefortelling slik at den forblir en sentral del sentrumsutviklingen – kulturlandskapet og kunst
- Etablere et forum av og med aktuelle aktører for å bestemme stil/uttrykk for enhetlig bygningsmasse i Eggedal Fjellandsby
- Utrede muligheten for en stor flerbrukshall mellom skole og Eggedal sentrum
- Øke overnattingskapasitet i sentrumsnære områder

Utvikle eksisterende næringsområder og -arealer til næringsparker

I dag består kommunenes næringsområder for det meste av eldre næringsbygg, og fremstår som fragmenterte. Strategi for samarbeid mellom aktuelle bedrifter kan gi muligheter for effektivisering og kostnadsbesparelser. Slike tiltak kan gjøre at næringsområdene utvikles til næringsparker, som også vil gjøre det mer attraktivt for nye bedrifter å etablere seg.

Mål

- 1 Transformasjon av næringsområdene i Nedre Eggedal og Nerstad til næringsparker
- 2 Øke attraktiviteten for å stimulere til nye investeringer og tiltrekke ny arbeidskraft
- 3 Transformasjon fra område til næringspark

Handlingsplan

Høyest prioritet:

- Identifisere samarbeidsmuligheter blant bedriftene og grunneiere i de enkelte næringsparkene
- Avklare regulerings tekniske forhold med kommunen, inklusive hva som kan være utløsende for gjennomføring

Dernest:

- Gjennomfør praktiske tiltak som kan gi gevinster for bedriftene og utvikler næringsparker

Arbeidskraft en knapphetsfaktor

De seneste årene har den registrerte arbeidsledigheten i kommunen vært lav. Samtidig står for mange utenfor arbeidslivet, inklusive innvandrere fra andre land. Her finnes ressurser som bør aktiviseres. Selv om boligbyggingen har økt, er det behov for økt boligtilbud. Økt bolyst vil gi økt tilgang på arbeidskraft.

Mål

- 1 Arbeidskraft i besøksnæringen – legge til rette for økt tilgang
- 2 Aktiviser personer som står utenfor arbeidslivet
- 3 Tilrettelegg for økt boligbygging
- 4 Tilrettelegg for økt bolyst

Handlingsplan

Høyest prioritet:

- Samarbeid mellom kommune og næringsliv for å redusere utenforskap
- Tilrettelegg for økt boligbygging

Dernest:

- Identifiser og gjennomfør tiltak som kan øke bolyst i Sigdal.
- Virksomheter på Kongsberg er i så sterk vekst at også Sigdal kan bli bosted for arbeidssøkende der
- Kartlegg hvordan bolyst i Sigdal kan bygge på denne muligheten

Energi og digitalisering

Energiforsyning både i Norge og i verden vil bli vesentlig endret de kommende 20 – 50 årene. Samtidig øker robotiseringen av mange fysiske operasjoner, det vil skje overgang fra fossil energi til elektrisk energi, og rekke tjenester vil komme til å bli digitalisert. Alt dette vil øke forbruket av el-kraft. Det er avgjørende at Sigdal-samfunnet, både privat og offentlig sektor, tar aktivt del i disse endringene og utnytter dem til egen fordel. De økte el-kraftmengdene som fremtiden vil kreve, må være tilgjengelige.

Mål

1

Kraftnettet skal ha 100% sikker oppetid

2

Utbygging av det digitale nettet fullføres. Nettet skal ha 100% sikker oppetid

3

Sigdal kommune og det private næringsliv skal fremstå som ledende blant mindre kommuner i utnytting av de nye mulighetene

Handlingsplan

Høyest prioritet:

- Etablere samarbeid mellom næringsliv og kommune for å sikre 100% oppetid i hovedmålene 1 og 2
- Stimulere til utbygging av grønne energiformer og samarbeid for å sikre lønnsomhet
- Etablering av grønn energiplan for Sigdal kommune

Derneest:

- Etablere «grønn energiplan» for hele kommunen, inklusive identifisere nødvendige infrastrukturtiltak
 - *Ekstra oppmerksomhet mot hvordan flomskader kan forebygges*
- Fremme tiltak som gjør gjenbruk mulig (gjenstander, materialer og energi)

